

ПРОФОРІЄНТАЦІЯ ЯК ЗАСІБ РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАВДАНЬ ПОЛІТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ

Актуальністю даної статті є розвиток політехнічної освіти як невід'ємної складової виховання всебічно підготовленої особистості зумовлений не тільки розвитком техніки, але й суспільними умовами діяльності людини. Таким чином, політехнічна освіта учнів розвиває в них свідомий, творчий підхід до своєї діяльності, і, перш за все, в галузі техніки та технології, збагачує сферу їх суспільних відносин, засобів діяльності та забезпечує норми свідомої поведінки, а також широку основу вибору професії, пов'язаної з матеріальним виробництвом. Це допомагає молоді визначити своє місце у суспільному житті у відповідності зі здібностями, що є умовою подальшого формування всебічно розвиненої особистості. В ході історії висувалися ідеї необхідності виробничої спеціалізації та отримання молоддю робітничих професій. У 70-х рр. ХХ ст. сформулювалося достатньо чітке уявлення про важливість не лише ознайомлення учнів із загальними основами виробництва на прикладі машинобудівної, хімічної, енергетичної та сільськогосподарської галузей, але й оволодіння школярами умінням вбачати у конкретних технічних об'єктах і технологічних процесах їх загальні й суттєві властивості, переносити загально технічні знання й прийоми загальнотрудового характеру на певні види праці. У 80-х рр. ХХ ст. теорія політехнічної освіти була особистісного спрямування, збагатилася виховним, психологічним, соціальним, фізіологічним, економічним аспектами. При цьому в працях П. Атутова, Ю. Васильєва, В. Полякова підкреслюється значення політехнічної освіти як фактору інтеграції загальної і професійної освіти, взаємопроникнення науки та виробництва, забезпечення зв'язку між знаннями та трудовою діяльністю запобігання вузької профілізації, створення трансдисциплінарного змісту освіти [1, с. 41-47].

Мета статті – довести, що профорієнтація є одним із засобів політехнічної освіти.

Завданнями статті є встановлення зв'язку політехнічної освіти з профорієнтацією, визначення засобів політехнічної освіти, які використовуються у системі профорієнтації та значення політехнічної освіти як фактору розвитку загальної і професійної освіти.

Політехнічна освіта разом з загальною освітою є основою професійної освіти. Термін “політехнізм” (від грецьк. “полі” – багато, “тех” – майстерність, мистецтво) склався за часів античної культури. У наш час політехнічна освіта – сукупність знань про головні галузі й наукові принципи виробництва, оволодіння загальнотехнічними вміннями, необхідними для участі в продуктивній праці [2, с. 170-175].

Завданнями політехнічної освіти є: ознайомлення підростаючого покоління з науковими принципами і тенденціями розвитку провідних галузей народного господарства, з їх теоретичними і практичними досягненнями, особливостями суспільних і виробничих відносин, наданням уявлення про зв'язок науки з практикою, озброєння молоді трудовими уміннями й навичками, сприяти свідомому виборові професії [3, с. 54].

Засобами політехнічної освіти є: вивчення предметів політехнічного циклу (математики, фізики, хімії, біології, географії), а також інших предметів (історії, основ держави і права, літератури, трудового навчання), значення мають форми політехнічної освіти – практикуми, факультативи з машинознавства, автосправи, електротехніки тощо. Застосовуючи політехнічні знання на практиці, учні набувають практичних, загальнотрудових умінь та навичок, зокрема таких: користування простими знаряддями праці та інструментами, аналіз і часткове складання технічної документації, виконання нескладних операцій з ручної та механізованої обробки металу, дерева, ремонт нескладної апаратури та ін. Одним із завдань навчального процесу є підготовка юної

особистості до професійного вибору на основі певних знань і навичок. У зв'язку з цим загальна і політехнічна освіта є основою профорієнтації та професійної освіти.

Профорієнтація передбачає різні напрямки діяльності, оскільки зміст професійної освіти забезпечує поглиблене вивчення наукових основ і технології обраного виду праці, формування спеціальних практичних умінь і навичок, виховання психологічних, моральних, естетичних якостей, необхідних фахівцеві конкретної галузі трудової діяльності. Професійну освіту частково здійснюють загальноосвітні навчальні заклади в процесі профорієнтації, на факультативних заняттях, у різноманітних гуртках. Але, в основному, професійну освіту молодь здобуває у професійно-технічних училищах і вищих навчальних закладах різних типів і профілів. У професійно-технічних училищах можна не лише здобути спеціальність, а й отримати середню освіту. Особливе місце в підготовці високо кваліфікованих кадрів належить вищим навчальним закладам. Вищу професійну освіту можна здобути у вищих навчальних закладах III-IV рівнів акредитації (класичні, технічні та педагогічні університети, академії й інститути); у державних вищих навчальних закладах I-II рівнів акредитації (училища, технікуми, коледжі); вищих навчальних закладах, заснованих на інших формах власності. Це свідчить про те, що система профорієнтації націлена на вирішення завдань саме політехнічної освіти, а не загальної – тобто конкретизує політехнічну освіту [4, с. 23].

Отже, профорієнтація є одним із засобів політехнічної освіти тому, що:

- 1) включає систему знань, практичних умінь і навичок, необхідних для політехнічної освіти;
- 2) переконує молодь, що політехнічна освіта є необхідною, для ознайомлення з науковими принципами і тенденціями розвитку провідних галузей народного господарства;
- 3) створює умови, при яких особистість професійно самовизначається;
- 4) розширює кругозір тому, що має великий об'єм профінформації, потрібної для трудової діяльності.

Список використаної літератури

1. Педагогіка: Інтегрований курс теорії та історії: / За ред. А. М. Бойко. – Ч. 1. – К., 2002. – С. 45–53.
2. Семеновська Л. Ідеї політехнічної освіти: від минулого до сучасності [Текст] / Л. Семеновська // Дидаскал. – 2007. – №5 – С. 170–175.
3. Сидоренко В. Політехнічна освіта: сучасне бачення проблеми [Текст] / В. Сидоренко, О. Калігаєва // Трудова підготовка в закладах освіти. – 2005. – №2. – С. 4–7.
4. Фіцула М. М. Педагогіка: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти // М. М. Фіцула – Київ. : Видавничий центр “Академія”. – С. 23–31.

Яна Литвиненко

УТІЛЕННЯ ІДЕЇ ПОЛІТЕХНІЗМУ В СУЧАСНОМУ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

В останні десятиріччя проблема політехнізму майже не досліджується, тож нові можливості реалізації цієї ідеї недостатньо використовують в освіті України. Але є передумови до відродження політехнічної освіти, до них можна віднести такі чинники: зростання потреби у випускниках професійно-технічних закладів, які, крім свої спеціалізації, добре володіють процесом комп'ютеризації виробництва, засобами комунікацій. І сьогодні, коли Україна намагається посісти достойне місце в Європейському співтоваристві, на думку деяких учених (Б. Борисов, Г. Герещук, Й. Гушелей, В. Курило, Н. Ничкало, В. Сидоренко), українське суспільство зможе досягти цього лише за умови оволодіння молодим поколінням мінімумом необхідних політехнічних знань і вмінь. Але це досить важко зробити через низку негативних факторів: відтік значної части-